

М. В. ВЕНЕЦЬКА,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник *
ORCID : 0000-0002-7082-9426

РОЗШИРЕННЯ КОНСТРУКЦІЙ ЗАМІНИ СТОРОНИ У ЗОБОВ'ЯЗАННІ У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена питанням удосконалення правового регулювання заміни сторони у зобов'язанні у цивільному законодавстві України з огляду на потреби цивільного обороту та господарської практики.

Аргументовано доцільність додаткового урегулювання питань оплатності договорів відступлення прав вимоги та компенсації додаткових затрат, пов'язаних з таким відступленням, а також впровадження в українське цивільне законодавство інституту відступлення договорів.

Доводиться необхідність розширення способів (конструкцій) переведення боргу через впровадження в українське цивільне законодавство відомих ще з часів римського права способів, зокрема, експромісії як окремої конструкції заміни боржника у зобов'язанні, яка відбувається за ініціативою кредитора та на підставі договору, укладеного між таким кредитором та новим боржником за відсутності потреби в отриманні такої згоди від первісного боржника; та інтерцесії як конструкції, коли до виконання зобов'язання (яке може бути подільним) поряд з первісним боржником долучається новий боржник, і кожний з них має виконати зобов'язання у своїй частці.

Ключові слова: зобов'язання, заміна сторони у зобов'язанні, кредитор, боржник, цесія, делегація, новація.

Венецкая М. В. Расширение конструкций замены стороны в обязательстве в гражданском законодательстве Украины

Статья посвящена вопросам совершенствования правового регулирования замены стороны в обязательстве в гражданском законодательстве Украины, учитывая потребности гражданского оборота и хозяйственной практики.

Аргументирована целесообразность дополнительного урегулирования вопросов возмездности договоров уступки прав требования и компенсации дополнительных затрат, связанных с такой уступкой, а также внедрение в украинское гражданское законодательство института уступки договоров.

Доказывается необходимость расширения способов (конструкций) перевода долга путем внедрения в украинское гражданское законодательство известных еще со времен римского права способов, в частности, экспромиссии как отдельной конструкции замены должника в обязательстве, которая происходит по инициативе кредитора и на основании договора, заключенного между таким кредитором и новым должником при отсутствии потребности в получении такого согласия от первоначального должника; и интерцессии как конструкции, когда к исполнению обязательства (которое может быть делимым) наряду с первоначальным должником присоединяется новый должник, и каждый из них должен выполнить обязательства в своей части.

Ключевые слова: обязательство, замена стороны в обязательстве, кредитор, должник, цессия, делегация, новация.

* **Venetskay Marina**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.), Senior Research Officer

Venetskay Marina. Expansion of party replacement designs in the commitment in the civil law of Ukraine

The article is devoted to improving the legal regulation of the replacement of a party to an obligation in the civil legislation of Ukraine, taking into account the needs of civilian turnover and economic practice.

The reasonability of the additional settlement of issues of reimbursement of contracts for the assignment of claims and compensation for additional costs associated with such a concession, as well as the introduction of the institution of the assignment of contracts into Ukrainian civil law, is argued.

The lack of a direct indication of the law on the remuneration of a claim for assignment of a claim has led to the emergence of a number of interpretations of such a transaction as being non-remunerative. Meanwhile, according to the basic provisions of the Civil Code of Contract – the contract is repayable, unless otherwise stipulated by the contract, law or does not follow from the essence of the contract. In addition, the consequence of concluding a deed of assignment claim is the acquisition by the new creditor of property rights that are property, so the free acquisition of property must be considered as a gift, an indication that is absent in the legislation.

Unknown to the contract law of Ukraine and the civil institute of contract withdrawal, which is sufficiently widespread in economic practice and is regulated by European legislation. The meaning of a contract cancellation is to transfer from one person to another the rights and obligations under the contract with a third party, ie it is a simultaneous combination of the cancellation of claims and the transfer of debt.

It is necessary to extend the methods (structures) of transfer of debt through the introduction in Ukrainian civil law of the methods known since Roman times, in particular, the expropriation as a separate construction of the replacement of the debtor in the obligation, which occurs on the initiative of the creditor and on the basis of the agreement concluded between such credit and the new debtor in the absence of the need to obtain such consent from the original debtor; and intercession as a construct, when a new debtor is joined to the obligation (which may be divisible) and each of them must fulfill the obligation in its share.

Key words: obligations, replacement of a party to an obligation, creditor, debtor, cession, delegation, novation.

Постановка проблеми. Однією з істотних умов належного виконання зобов'язання є його виконання належними сторонами, якими виступають божник та кредитор. Точна персоніфікація сторін у зобов'язальних правовідносинах передбачає, що певний боржник повинен виконати свій обов'язок, а певний кредитор відповідно прийняти виконання особисто, якщо інше не встановлено договором або законом чи не впливає із суті зобов'язання або звичаїв ділового обороту (ст. 527 Цивільного кодексу України). Тим часом потреби цивільного обороту та господарська практика завжди потребували можливості заміни сторони в зобов'язанні, і правові конструкції таких заміни були запроваджені ще римським правом.

Метою статті є дослідження правових засад розширення конструкції заміни сторони у цивільному зобов'язанні.

Проблематика цивільно-правових зобов'язань та їх учасників була предметом досліджень багатьох відомих вчених, у тому числі таких, як М. Агарков, І. Покровський, О. Йоффе, В. Белов, М. Брагінський, В. Вітрянський, О. Богданова, Р. Майданик, В. Головінський, А. Масляєв, С. Сарбаш, К. Храпунова та ін.

Актуальність проблеми полягає у тому, що сучасне цивільне законодавство містить низку положень, спрямованих на урегулювання таких правовідносин, проте можна зазначити, що вони є обмеженими, і романо-германській цивілістичній

доктрині відоме ширше коло конструкцій заміни сторони у зобов'язанні, корені яких походять з конструкції делегації римського права і які було б доречно запровадити в українське законодавство.

В юридичній науці склалося досить усталене розуміння двох типів делегації: активна делегація – себто відступлення прав вимоги, цесія, що має наслідком заміну кредитора у зобов'язанні; та пасивна – переведення боргу, внаслідок чого відбувається заміна боржника у зобов'язанні. Є. Годемє¹ вважав, що саме пасивна делегація дала поштовх для появи та розвитку активної делегації.

Слід також підкреслити, що зміна сторони у зобов'язання завжди означає новацію зобов'язання. Г. Дернбург зазначав, що «... кожна зміна прав кредитора не обходила без перетворення та нового обґрунтування зобов'язання за допомогою новації... Таким же чином, і вступ нового боржника на місце колишнього могло статися шляхом новації»².

Ч. Санфіліппо, уточнюючи поняття новації, вказував, що новація полягає у перетворенні попереднього зобов'язання, яке внаслідок цього припиняється, у нове, яке займає його місце і набуває такого ж економічного змісту, що і попереднє зобов'язання; водночас, нове зобов'язання має містити щось нове, в іншому випадку воно бути нікчемним, оскільки є надлишковим³.

Приписи статей 512–519 ЦК, якими в українському законодавстві визначені підстави та порядок заміни кредитора у зобов'язанні, в цілому відповідають загальноприйнятим засадам унормування таких правовідносин, хоча можна навести приклад і доволі істотних відмінностей. Так, за законодавством європейських країн відступлення права цедента цесіонарію включає права на грошовий платіж або інше виконання від третьої особи («боржника»), включаючи передання в порядку забезпечення. Як убачається, відсутність прямої вказівки закону на оплатність правочину про відступлення прав вимоги спричинила появу ряду тлумачень такого правочину як такого, що не передбачає оплатності. Водночас згідно з основними положеннями ЦК про договір – договір є відплатним, якщо інше не встановлено договором, законом або не впливає із суті договору (частина 5 ст. 626 ЦК). До цього слід додати, що наслідком укладення правочину про відступлення прав вимоги є набуття новим кредитором майнових прав, які відповідно до ст. 190 ЦК є майном, а відтак безоплатне набуття майна має розглядатись як дарування, вказівка на що відсутня у законодавстві.

В ЦК відсутні також приписи, що мають місце в європейському законодавстві, щодо права боржника на компенсацію від цедента або цесіонарія будь-яких додаткових затрат, пов'язаних із договором відступлення, а також застереження щодо заборони відступлення права вимоги, згідно з якими відступлення права вимоги виплати грошової суми є чинним, незважаючи на угоду між кредитором та боржником, що обмежує чи забороняє таке відступлення; проте кредитор може нести відповідальність перед боржником за порушення умов договору. Водночас відступлення права вимоги виконання іншого зобов'язання є нечинним, якщо воно суперечить угоді між кредитором та боржником про обмеження чи заборону відступлення. Однак відступлення є чинним, якщо цесіонарій під час здійснення відступлення не знав і не міг знати про угоду. В такому випадку первісний кредитор може нести відповідальність перед боржником за порушення умов договору.

ЦК також не містить норм стосовно того, що право на отримання негрошового виконання може бути відступлене, тільки якщо таке відступлення не зробить зобов'язання більш обтяжливим та можливість здійснення часткового відступлення. Європейське законодавство, зокрема Принципи міжнародних комерційних договорів (далі – Принципи УНІДРУА)⁴, передбачають, що право на грошовий платіж може бути відступлене частково, а право на інше виконання може бути відступлене частково, якщо відповідне зобов'язання можна розділити та якщо відступлення не зробить зобов'язання більш обтяжливим. Крім того, визнається можливість відступлення певної кількості індивідуально невизначених прав, якщо ці права належать до таких, що передаються в момент відступлення або при їхньому виникненні.

Невідомий договірному праву України і цивільно-правовий інститут відступлення договорів, який є поширеним у господарській практиці і регламентований європейським законодавством, у тому числі Принципами УНІДРУА. Згідно з загальними правовими засадами цього інституту «відступлення договору» означає передавання шляхом домовленості однією особою («цедентом») другій особі («цесіонарію») прав та обов'язків цедента, які випливають з договору з третьою особою («іншою стороною»). Як випливає з визначення поняття відступлення договору, його сенс полягає у передачі однією особою іншій особі прав та обов'язків за договором з третьою особою, тобто це є одночасним поєднанням відступлення вимог та переведення боргу. Цілком очевидно є необхідність отримання згоди на таке відступлення третьої сторони, яка може надаватись і на майбутнє. Таке відступлення також не може застосовуватись до відступлення договорів, які укладаються за спеціальними нормами, що регулюють передавання договорів при передаванні підприємства. До таких договорів застосовуються загальні положення про відступлення прав та переведення обов'язків відповідно. Крім того, «інша сторона» може звільнити цедента від зобов'язань; вона може також пред'явити вимогу до цедента як до боржника, якщо цесіонарій не виконує зобов'язання належним чином. В інших випадках цедент і цесіонарій несуть солідарну відповідальність. З огляду на потреби існуючої господарської практики видається доречним запровадження такого правового інституту в українське законодавство.

Відповідно до ст. 513 ЦК правочин щодо заміни кредитора у зобов'язанні вчиняється у такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, право вимоги, за яким передається новому кредиторові.

Оскільки для боржника не повинно мати значення, на користь якої особи він має здійснити виконання зобов'язання, заміна кредитора у зобов'язанні здійснюється без згоди боржника, якщо інше не встановлено договором або законом. Законодавством висувається лише вимога щодо письмового повідомлення боржника про заміну кредитора; за відсутності такого повідомлення виконання боржником обов'язку первісному кредитору вважатиметься належним виконанням (ст. 516 ЦК).

Водночас кредитору не є байдужою особа боржника, якого кредитор обирає зазвичай з врахуванням наявності технічних, матеріальних ресурсів, кваліфікованого персоналу, репутації на відповідному ринку тощо.

Відповідно до ст. 527 ЦК боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок, а кредитор – прийняти виконання особисто, якщо інше не встановлено договором

або законом, не впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту. Статтею 528 ЦК встановлено, що виконання обов'язку може бути покладено боржником на іншу особу, якщо з умов договору, вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства або суті зобов'язання не впливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто; у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку боржника іншою особою цей обов'язок боржник повинен виконати сам. Крім того, інша особа може задовольнити вимогу кредитора без згоди боржника у разі небезпеки втратити право на майно боржника (право оренди, право застави тощо) внаслідок звернення кредитором стягнення на це майно; у цьому разі до іншої особи переходять права кредитора у зобов'язанні і застосовуються положення статей 512 – 519 ЦК.

Тобто положення щодо обистого виконання боржником зобов'язання мають диспозитивний характер та передбачає можливість передоручення виконання зобов'язання, тобто покладення боржником виконання свого зобов'язання на іншу особу, яка не є стороною зобов'язання. Водночас зобов'язання, виконання якого тісно пов'язане із особою боржника, його особистими, діловими або ж професійними якостями, що мають важливе значення для кредитора, потребують для такого передоручення згоди кредитора. Таким, наприклад, є виконання обов'язків із договору доручення, зберігання, про створення об'єктів інтелектуальної власності.

Передбачена частиною 3 ст. 528 ЦК можливість виконання зобов'язання іншою особою без згоди боржника, яка є суброгацією в силу приписів закону та за відсутності договірних відносин між сторонами, відрізняється за своєю природою від передоручення та за правовими наслідками: при виконанні зобов'язання іншою особою відбувається заміна кредитора, оскільки до особи, яка виконала зобов'язання за боржника, переходять права кредитора у зобов'язанні.

Загалом слід визнати, що регулювання заміни кредитора у зобов'язанні українським законодавством відповідає загальноприйнятим цивілістичним закладам романо-германського права.

Водночас унормування заміни боржника у зобов'язанні, яке, як убачається, має навіть більше значення для господарської практики, є обмеженим і недостатнім. Українському законодавству – ще з радянських часів – відома лише одна конструкція заміни боржника у зобов'язанні (пасивна делегація), основні засади якої регламентовані статтями 520–523 ЦК. Відповідно до цих приписів ЦК боржник у зобов'язанні може бути замінений іншою особою (переведення боргу) лише за згодою кредитора, якщо інше не передбачено законом; форма правочину щодо заміни боржника має відповідати такій самій формі, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання, новий боржник у зобов'язанні має право висунути проти вимоги кредитора всі заперечення, що ґрунтуються на відносинах між кредитором і первісним боржником.

При цьому порядок надання згоди кредитором законом не визначений; можна лише твердити, що він має бути здійснений у письмовій формі. Зазвичай на практиці заміна боржника у зобов'язанні здійснюється на підставі тристороннього договору – за участю як кредитора, так і первісного та нового боржників. Однак, закон не встановлює вимоги щодо одночасності надання згоди кредитором та укладення правочину щодо заміни боржника. Формулювання ст. 520 ЦК дає підстави для висновку про те, що така згода кредитора, як окремий

правочин, може бути надана як заздалегідь, наприклад, при укладенні первісного правочину (у цьому випадку переведення обов'язку стає чинним, коли кредитор отримує повідомлення про переведення або коли кредитор визнає факт переведення), так і постфактум – після укладення договору про переведення боргу. До речі, такі положення щодо строків надання згоди кредитора передбачені у законодавстві багатьох країн.

Поряд з пасивним делегуванням, цивілістичній доктрині відомі й інші, розроблені римським правом, конструкції заміни боржника у зобов'язанні, а саме конструкції експромісії (від лат. *expromissio* – прийняття на себе чужого боргу) та інтерцесії (від лат. *intercessio* – втручання). Такі конструкції досліджувались ще дореволюційними правниками, однак, за радянських часів перебували, певною мірою, на периферії наукових досліджень. Стан досліджень на даний час свідчить про відсутність як єдиного підходу до тлумачення особливостей самих конструкцій, так, і навіть до термінологічної єдності, що, безумовно, сталося, у тому числі внаслідок процесів розвитку самого римського права і зміни цих конструкцій з плином часу.

Й. Покровський, наприклад, вважав, що «...мірою того, як торговий оборот розвивається, розвивається і циркуляція вимог. Коли потреба цього стала відчуватися в Римі, вона на перших порах задовольнялася обхідним шляхом. Найдавніший спосіб для цієї мети, вироблений ще в епоху *legisactiones*, є ... *novatioobligationis* у вигляді *delegatio*, якщо справа йшла про переуступку вимог іншому кредитору, і *expromissio*, якщо переносився борг на іншого боржника»⁵, тобто вважав делегацію – загальним терміном для заміни кредитора, а експромісію – для заміни боржника. Й. Йоффе дотримувався схожої позиції стосовно експромісії, хоча і відзначав особливості такої конструкції. Він писав: «...Заміна боржника мала найменування *expromissio*. Вона здійснювалась за угодою між кредитором та новим боржником. Оскільки попередній боржник із зобов'язання вибував і тим самим звільнявся від пов'язаного з цим тягаря, римляни вважали, що його згоди для залучення нового боржника не потребується»⁶. Таке ж тлумачення експромісії як конструкції переведення боргу, коли кредитор сам вступає з третьою особою в угоду, за якою така третя особа приймає на себе борг первісного боржника без участі самого боржника, та має на меті звільнення первісного боржника від зобов'язання, надавав і К. Победоносцев⁷.

Наведені позиції відомих дослідників римського права дають підстави для висновку про те, що експромісію можна тлумачити як окрему конструкцію заміни боржника у зобов'язанні, яка відбувається за ініціативою кредитора та на підставі договору, укладеного між таким кредитором та новим боржником за відсутності потреби в отриманні такої згоди від первісного боржника. Окремі дослідники вважали, що переведення боргу можливе навіть всупереч волі первісного боржника.

Впровадження конструкції переведення боргу, як вбачається, є актуальним і для українського законодавства в сучасних умовах, коли на практиці кредитори часто стикаються з випадками зникнення боржника (офіс закритий, персоналу нема, керівник відбув на постійне місце проживання за кордон, а боржник формально існує і його легальне існування підтверджується наявністю у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань). Дана конструкція унормована законодавством багатьох

країн; приписи щодо неї містяться і у ст. 9.2.1 Принципів УНІДРУА. Як видається, така конструкція переведення боргу за ініціативи кредитора і без згоди первісного боржника буде ефективним засобом регулювання правовідносин заміни сторони у зобов'язанні та сприятиме досягненню мети договору, зокрема, у випадках відсутності боржника, тривалого прострочення боржника строків початку і закінчення виконання зобов'язання тощо.

Наукові дискусії стосовно конструкції переведення боргу, зокрема щодо розмежування та тлумачення конструкцій експромісії та інтерцесії, також є спірними та неоднозначними. Так, І. Жилінкова взагалі отожднювала поняття конструкцій експромісії та інтерцесії та вважала цю конструкцію переведенням особи на себе чужого боргу⁸. Водночас з огляду на посилення правників на можливість поділу зобов'язання та можливість пасивної множинності у договірних зобов'язаннях, вбачається можливим зробити висновок про те, що інтерцесія має місце у тому випадку, коли до виконання зобов'язання (яке може бути подільним) поряд з первісним боржником долучається новий боржник, і кожний з них має виконати зобов'язання у своїй частці.

Допустимість множинності осіб у зобов'язанні, за якої виникають часткові зобов'язання передбачена ст. 540 ЦК, відповідно до якої, якщо у зобов'язанні беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників, кожний із кредиторів має право вимагати виконання, а кожний із боржників повинен виконати обов'язок у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства. Кожний із кредиторів має право вимагати виконання, а кожний із боржників повинен виконати обов'язок у рівній частці. Виконання свого обов'язку у відповідній частці співборжником або прийняття виконання у розмірі своєї частки співкредитором має наслідком припинення зобов'язання для цих осіб.

Водночас солідарні (від лат. *Solidus* – цілий, весь) зобов'язання виникають у випадках, встановлених договором або законом, зокрема, у разі неподільності предмета зобов'язання (ст. 541 ЦК), і такого випадку інтерцесія, як видається, не передбачає.

Висновки. У підсумку необхідно зауважити: попри неоднозначність висновків дискусій з питання способів (конструкцій) переведення боргу та різних підходів до термінологічних тлумачень, слід визнати, що конструкції експромісії та інтерцесії досліджувались і є відомими цивілістичній науці, унормовані законодавством багатьох країн, і, з огляду на потреби сучасної вітчизняної господарської практики, їх впровадження у цивільне законодавство України є доцільними і актуальними.

1. *Годэмэ Е.* Общая теория обязательств /пер. з франц. Москва : Юрид. изд-во М-ва юстиции ССР, 1948. С. 158–160. 2. *Дернбург Г.* Обязательственное право /пер. под ред. П. Соколовского. 3-е изд. ; под ред. А. Э. Вормса, И. И. Вульфберга. Москва : Печатня А. И. Снегиревой, 1911. С. 159. 3. *Санфилиппо Ч.* Курс римского частного права: учебник / под общ. ред. д. ю. н. Д. В. Дождева. Москва : БЕК, 2002. С. 226. 4. Принципы международных коммерческих договоров УНИДРУА 2010 / пер. с англ. А. С. Комарова. Москва : Статут, 2013. LXXIV, 758 с. 5. *Покровский И. А.* История римского права. Санкт-Петербург : Изд.-торг. дом «Летний сад», 1999. С. 446. 6. *Иоффе О. С., Мусин В. А.* Основы римского гражданского права. Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1975. С. 104. 7. *Победоносцев К. П.* Курс гражданского права. Ч. 3 : Договоры и обязательства. URL : <http://civil.consultant.ru/elib/books>. 8. *Жилінкова І. В.* Конструкції заміни боржника у цивільному зобов'язанні. *Вісник Академії правових наук України.* 2010. № 1. С. 123–133.

References

1. *Hodeme E.* Obshchaia teoriya obiazatelstv./pereklad z frantsuzkoi. Moskva : Yuryd. yzd-vo M-va yustytssy SSR, 1948. S. 158–160. (rus) 2. *Dernburh H.* Obiazatelstvennoe pravo /per. pod red. P. Sokolovskoho. 3-e yzd ; pod red. A. Э. Vormsa, Y. Y. Vulferta. Moskva : Pechatnia A. Y. Snehyrevoi, 1911. S. 159. (rus) 3. *Sanfilyppo Ch.* Kurs rymskoho chastnoho prava: uchebnyk / pod obshch. red. d.i.u.n. D.V. Dozhdeva. Moskva : Yzd-vo BEK, 2002. S. 226. (rus) 4. *Pryntsy py mezhdunarodnykh kommercheskykh dohovorov UNYDRUA 2010 / per. s anhl. A. S. Komarova.* Moskva : Statut, 2013. LXXIV. 758 s. (rus) 5. *Pokrovskiy Y. A.* Ystoriya rymskoho prava. Sankt-Peterburh : Yzd.-torh. dom «Letnyi sad», 1999. S. 446. 6. *Yof-fe O. S., Musyn V. A.* Osnovy rymskoho hrazhdanskoho prava. Leninhrad : Yzd-vo Lenynhr. un-ta, 1975. S. 104. 7. *Pobedonositsev K. P.* Kurs hrazhdanskoho prava. Ch. 3 : Dohovori y obiazatelstva. URL : <http://civil.consultant.ru/elib/books>. (rus) 8. *Zhylinkova I. V.* Konstruktsii zaminy borzhnyka u tsyvilnomu zoboviazanni. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy.* 2010. № 1. S. 123–133. (ukr)

Venetskay Marina. Expansion of party replacement designs in the commitment in the civil law of Ukraine

The article is devoted to improving the legal regulation of the replacement of a party to an obligation in the civil legislation of Ukraine, taking into account the needs of civilian turnover and economic practice.

The reasonability of the additional settlement of issues of reimbursement of contracts for the assignment of claims and compensation for additional costs associated with such a concession, as well as the introduction of the institution of the assignment of contracts into Ukrainian civil law, is argued.

The lack of a direct indication of the law on the remuneration of a claim for assignment of a claim has led to the emergence of a number of interpretations of such a transaction as being non-remunerative. Meanwhile, according to the basic provisions of the Civil Code of Contract - the contract is repayable, unless otherwise stipulated by the contract, law or does not follow from the essence of the contract. In addition, the consequence of concluding a deed of assignment claim is the acquisition by the new creditor of property rights that are property, so the free acquisition of property must be considered as a gift, an indication that is absent in the legislation.

Unknown to the contract law of Ukraine and the civil institute of contract withdrawal, which is sufficiently widespread in economic practice and is regulated by European legislation. . The meaning of a contract cancellation is to transfer from one person to another the rights and obligations under the contract with a third party, ie it is a simultaneous combination of the cancellation of claims and the transfer of debt.

It is necessary to extend the methods (structures) of transfer of debt through the introduction in Ukrainian civil law of the methods known since Roman times, in particular, the expropriation as a separate construction of the replacement of the debtor in the obligation, which occurs on the initiative of the creditor and on the basis of the agreement concluded between such credit and the new debtor in the absence of the need to obtain such consent from the original debtor; and intercession as a construct, when a new debtor is joined to the obligation (which may be divisible) and each of them must fulfill the obligation in its share.

Key words: obligations, replacement of a party to an obligation, creditor, debtor, cession, delegation, novation.